

Тема 1. Суть, мета і загальна характеристика бухгалтерського обліку

1. Господарський облік та його види.
2. Характеристика бухгалтерського обліку, його мета, завдання, функції.
3. Вимоги до бухгалтерського обліку, вимірники та користувачі облікової інформації.
4. Принципи бухгалтерського обліку.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Основні та додаткові принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.
2. Етика поведінки бухгалтера

Ключові терміни і поняття:

Бухгалтерський облік, вимірники бухгалтерського обліку, господарський обліку, оперативний облік, організація обліку, статистичний облік, управлінський облік, фінансовий облік.

Запитання для контролю знань:

1. Функції обліку в управлінні підприємством.
2. Етика поведінки бухгалтера.
3. Види обліку.
4. Предмет та об'єкт бухгалтерського обліку.
5. Користувачі облікової інформації.
6. Принципи організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

Основна література:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
4. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
5. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
6. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
2. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

Тема 2-3. Предмет, об'єкти і метод бухгалтерського обліку. Балансовий метод відображення інформації в обліку.

1. Предмет бухгалтерського обліку, його об'єкти та суб'єкти.
2. Класифікація господарських засобів, джерел їх утворення (фінансування).
3. Метод і методичні прийоми (елементи методу) бухгалтерського обліку
4. Бухгалтерський баланс, його зміст і складові елементи.
5. Сутність та умови визнання активів, зобов'язань і власного капіталу.
6. Основне балансове рівняння.
7. Зміни в балансі, обумовлені господарськими операціями.
8. Форма, структура і зміст розділів балансу.

Питання для самостійного опрацювання:

Схеми балансових конструкцій в міжнародній практиці.

Ключові терміни і поняття:

Актив, баланс, балансове рівняння, бухгалтерський баланс, бухгалтерський облік, пасив, структура бухгалтерського балансу, типи змін в балансі.

Запитання для контролю знань:

1. Бухгалтерський баланс, його зміст та будова.
2. Класифікація балансів.
3. Зміни в балансі, зумовлені впливом господарських операцій
4. Міжнародна практика балансових конструкцій.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

Основна література:

7. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
8. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
9. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
10. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
11. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
2. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Мельник Р.О. Бухгалтерський облік за національними стандартами : підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 328 с.
3. Лень В. С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2006. 696 с.
4. Лучко М. Р., Бенько І. Д. Облік і фінансова звітність за міжнародними стандартами: навч. посібн. Тернопіль : Екон. думка ТНЕУ, 2016. 360 с.

5. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ. URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_010
6. Пантелєв В.П., Сніжко О.С. Словник бухгалтера та аудитора.-К.: ДП “Інформ.-аналіт. агенство”, 2009. 239 с.

ЗАДАЧІ

Задача 1

Наведені у таблиці 1 дані поділити на господарські засоби та джерела утворення та визначити їх суми:

Таблиця 1

№ п/п	Показник	Сума, грн.
1	Земельна ділянка	320 000
2	Нерозподілений прибуток	20 000
3	Статутний капітал	800 000
4	Заборгованість за заробітною платою	250
5	Виробництво	175 500
6	Короткострокові кредити банку в національній валюті	15 000
7	Короткострокові кредити банку в іноземній валюті	10 000
8	Товари	100 000
9	Дебіторська заборгованість	46 250
10	Транспортні засоби	160 000
11	Цільове фінансування	70 500
12	Каса в національній валюті	1 800
13	Емісійний дохід	45 000
14	Довгострокові фінансові інвестиції	90 000
15	Зобов'язання за облігаціями	2 000
16	Кошти на рахунку в банку	69 200

Задача 2

Визначити типи змін в Балансі під впливом наступних господарських операцій (таблиця 2)

№ п/п	Зміст господарської операції	Вплив операції на			Тип операції
		Актив	Пасив	Підсумок балансу	
1	Відпущено паливо на виробництво				
2	Використано прибуток на поповнення статутного капіталу				
3	Видано з каси кошти підзвітній особі на відрядження				
4	Оприбутковано готову продукцію з виробництва				
5	Нараховано заробітну плату головному бухгалтеру підприємства				
6	Отримано кошти з банку в касу для виплати заробітної плати				
7	Перераховано з розрахункового рахунку податки				

Задача 3

Є такі дані про господарські засоби та джерела їх утворення (таблиця 3). На підставі таблиці 3 скласти баланс підприємства.

Наявність господарських засобів і джерела їх утворення на підприємстві станом на 01 вересня поточного року

Таблиця 3

№ п/п	Показник	Сума	№ п/п	Показник	Сума
1	Комп'ютерна програма	15 500	9	Заборгованість постачальнику за одержані від нього запасні частини	3 550
2	Право на використання торгівельної марки	40 000	10	Довгострокові фінансові інвестиції	1 500
3	Будинок офісу	1 200 000	11	Доходи майбутніх періодів	16 000
4	Грошові кошти на рахунку в банку	400 000	12	Короткостроковий банківський кредит	11 250
5	Прибуток минулого року	45 000	13	Товари	25 000
6	Короткострокові векселі одержані	2 550	14	Заборгованість за податками перед бюджетом	1 300
7	Довгострокові кредити банку	123 000	15	Одержаний грант	155 500
8	Знос основних засобів	45 000	16	Пайовий капітал	1 283 950

Тема 4 Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

1. Рахунки бухгалтерського обліку, їх призначення і будова.
2. Подвійний запис, його сутність і значення.
3. Синтетичні та аналітичні рахунки та зв'язок між ними.
4. Узагальнення даних поточного обліку.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
2. Економічний зміст та структура Плану рахунків бухгалтерського обліку.
3. Зв'язок плану рахунків з балансом.

Ключові терміни і поняття:

Активні і пасивні рахунки, аналітичні і синтетичні рахунки, бухгалтерський рахунок, дебет, кредит, оборот, оборотна відомість, подвійний запис, сальдо, структура рахунку, шахова відомість

Запитання для контролю знань:

1. Зміст та будова рахунків бухгалтерського обліку.
2. Структура активного і пасивного рахунку.
3. Класифікація рахунків в обліку;
4. Подвійний запис, його суть і значення;
5. Взаємозв'язок рахунків з балансом;
6. Позабалансові рахунки.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.

Основна література:

12. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
13. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
14. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
15. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
16. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
17. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

3. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
4. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

5. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
6. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.

ЗАДАЧІ

Задача 1.

Завдання

1. Скласти баланс на 01.11.20 відповідно до наведених залишків за рахунками.
2. Написати бухгалтерські проведення та з використанням Т-рахунків вивести сальдо на 30.11.20.
3. Скласти оборотно-сальдову відомість за листопад .
4. Сформувати баланс на 01.12.20 р
Станом на 01.11.20 відомі наступні сальдо за рахунками

№ п/п	Показник	Сума	№ п/п	Показник	Сума
1	Виробничі запаси	145 000	9	Капітальні інвестиції	658 000
2	Верстати	600 000	10	Статутний капітал	1 500 000
3	Ліцензії	250 000	11	Забезпечення гарантійних зобов'язань	65 800
4	Отримана орендна плата за майно у фін оренді за наступні 3 місяці	145 000	12	Довгострокова заборгованість за виданими векселями	38 400
5	Прибуток	17 000	13	Заборгованість за заробітною платою	22 600
6	Заборгованість за податками до бюджету	14 500	14	Кошти на поточному рахунку в банку	88 000
7	Придбані акції на термін 3 місяці	36 800	15	Поточна дебіторська заборгованість	36 000
8	Каса	10 000	16	Поточна кредиторська заборгованість	20 500

Протягом листопада здійснено такі операції

1. Отримано на поточний рахунок кошти від покупців – 15 000;
2. Видано аванс з каси на відрядження – 2 500;
3. Відпущено матеріали на виробництво – 10 000;
4. Отримано МШП від постачальника – 2 500;
5. Отримано в касу кошти з поточного рахунка для видачі заробітної плати - 11 000;
6. Оплачено постачальнику за отримані МШП;
7. Виплачено заробітну плату з каси – 8 500;
8. Здано несплачену заробітну плату на поточний рахунок в банку ;
9. Оплачено з поточного рахунку заборгованість перед кредиторами – 13 000;
10. Перераховано з поточного рахунку заборгованість за податками до бюджету – 11 000.

Задача 2.

На підставі «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу і зобов'язань», розподіліть рахунки бухгалтерського на класифікаційні групи за їх структурою та призначенням. Для виконання завдання використайте табл.

Класифікаційні групи та підгрупи
1
<i>I. Балансові рахунки:</i>
1. Основні рахунки
1.1. Інвентарні рахунки: 1.1.1 матеріальні рахунки 1.1.2. рахунки коштів
1.2 Рахунки капіталу
1.3 Розрахункові рахунки
2. Регулюючі рахунки
2.1 Контрарні
2.2 Доповнюючі
2.3. Контрарно-доповнюючі
3. Операційні рахунки
3.1 Калькуляційні рахунки
3.2 Розподільчі рахунки
3.3. Порівняльні рахунки
3.4. Транзитні рахунки
4. Фінансово-результативні рахунки
<i>II. Позабалансові рахунки</i>

Тема 5-6. Документація та інвентаризація. Облікові регістри та форми бухгалтерського обліку

1. Документація, як спосіб первинного відображення об'єктів бухгалтерського обліку
2. Класифікація документів
3. Порядок прийняття, перевірки та обробки документів
4. Інвентаризація, її види та значення
5. Поняття облікових регістрів та їх класифікація
6. Форми бухгалтерського обліку
7. Помилки в бухгалтерських записах, способи їх виявлення і виправлення
8. Фінансова звітність підприємства

Питання для самостійного опрацювання:

1. Сутність та складові фінансової звітності підприємств України.
2. Нормативно-правове забезпечення записів у бухгалтерському обліку.
3. Нормативно-правове регулювання проведення інвентаризації на підприємстві;
4. Характеристика програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку та складання звітності в Україні.
5. Способи виправлення помилок в електронних документах.

Ключові терміни і поняття:

Документ, документація, документооборот, інвентаризація, види інвентаризації, форми ведення обліку, звітність.

Запитання для контролю знань:

1. Документація та її значення.
2. Вимоги до змісту й оформлення документів.
3. Класифікація документів.
4. Організація зберігання документів.
5. Порядок проведення інвентаризації та оформлення її результатів.
6. Форми облікових реєстрів;
7. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
9. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
10. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
11. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

13. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

Основна література:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
4. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
5. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
6. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
7. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
8. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
9. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Графік документообігу на підприємстві. Електронний журнал Голоvbух. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/7168-ne-sklali-grafk-dokumentooobgu-chehayte-nasldky>.
2. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит". 2010. № 8. С. 7-11.
3. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
4. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

Тема 7. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

1. Облік готівкових операцій підприємства
2. Облік коштів на рахунках в банку. Види та форми безготівкових розрахунків
3. Оцінка та облік дебіторської заборгованості

Запитання для самостійного опрацювання:

1. Сутність, класифікація та нормативно-правове регулювання електронних грошей в Україні.
2. Відображення операцій з електронними грошима на рахунках обліку.
3. Економічний зміст, види та облік акредитивної форми розрахунку.
4. Облік операцій за договорами забезпеченими завдатком.
5. Види пластикових карток та порядок відображення розрахунку за ними в обліку.
6. Сутність та облік факторингових операцій.
7. Операції з товарними ф'ючерсами та їх відображення в обліку.
8. Зміст і облік поточних фінансових інвестицій.

Ключові терміни і поняття:

Аванс, акредитив, акцепт, безнадійна дебіторська заборгованість, бенефіціар, вексель, види акредитивів, готівка, грошові кошти, грошовий чек, дебетова картка, дебіторська заборгованість, еквіваленти грошових коштів, електронні гроші, касові книга, ліміт готівки в касі, підзвітні особи, платіжне доручення, претензія.

Запитання для контролю знань:

1. Визначення та класифікація дебіторської заборгованості.
2. Оцінка дебіторської заборгованості.
3. Облік дебіторської заборгованості зва розрахунками.
4. Грошові кошти та їх види.
5. Поняття ліміту готівки в касі та порядок його встановлення.
6. Види та призначення рахунків підприємства в банку.
7. Форми та види розрахунково-платіжних документів.
8. Синтетичний та аналітичний облік операцій на поточному рахунку в національній валюті.
9. Облік інших грошових коштів.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
3. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017 р. № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text>
4. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
6. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

7. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: закон України від 16.05.2001 № 2346-Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000р. № 193. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>
8. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.
9. Положення про ведення касових операцій в національній валюті України, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29 грудня 2017 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>.
10. Положення про електронні гроші в Україні, затверджене постановою Правління НБУ від 04.11.2010 р. № 481. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1336-10>
11. Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті : Інструкція від 23.09.1994 р. № 185/94-ВР. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185/94-%D0%B2%D1%80#Text>.
12. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затверджена затверджене постановою Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04#Text>.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09.11.1999 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

Основна література:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2001. – 672 с.
3. Давидок Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
4. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
5. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
6. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
7. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
8. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні : навч. посіб. Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс – Клуб», 2000. 768 с.
2. Графік документообігу на підприємстві. Електронний журнал Головбух. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/7168-ne-sklali-grafk-dokumentoobgu-chekayte-nasldky>.
3. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит". 2010. № 8. С. 7-11.
4. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.

5. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

Тема 8. Облік оборотних активів на підприємстві

1. Суть, критерії визнання активами і класифікація запасів підприємства
2. Аналітичний і синтетичний облік запасів
3. Оцінка руху запасів на підприємстві
4. Облік виробничих запасів
5. Облік незавершеного виробництва, напівфабрикатів та готової продукції
6. Облік руху товарів: загальна характеристика
7. Облік результатів інвентаризації на підприємстві

Запитання для самостійного опрацювання:

Облік руху товарів.

Облік браку на виробництві та витрат на його виправлення.

Облік витрат на гарантійний ремонт.

Облік результатів інвентаризації запасів на підприємстві.

Ключові терміни і поняття:

Брак, виробничі запаси, готова продукція, готова продукція, малоцінні та швидкозношувані предмети, методи оцінки запасів при вибутті, незавершене виробництво, невідфактуровані поставки, подібні активи, товари, торгівельна націнка.

Запитання для контролю знань:

7. Документальне оформлення надходження і вибуття виробничих запасів.
8. Оцінка запасів на підприємстві.
9. Інвентаризація виробничих запасів: порядок проведення і облік.
10. Облік виробничих запасів.
11. Методи оцінки запасів при вибутті.
12. Особливості обліку товарів.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. [Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99/cony>
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
6. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.
7. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

Основна література:

10. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
11. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
12. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
13. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
14. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
15. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
16. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
17. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
18. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2001. 672 с.
6. Грачова Р.Є. Всі проведення. К. : Галицькі Контракти, 2006. 448 с.
7. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит". 2010. № 8. С. 7-11.
8. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
9. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

ЗАДАЧА

Підприємство «Клас» використовує постійну систему обліку виробничих запасів. Є такі дані про рух запасів підприємства за квітень (ціни вказані без ПДВ):

Дата	Надходження		Витрачання
	Кількість, одиниць	Ціна за од., грн.	
Залишок на 01.04	100	20.0	
Надходження 04.04	100	22.0	
Витрачання 08.04			120
Надходження 10.04	200	25.0	
Витрачання 11.04			120
Надходження 22.04	50	22.0	
Витрачання 25.04			40
Разом	450		280
Залишок на 30.04	170		

Здійснити оцінку витрачання запасів й залишку на кінець квітня за методом ФІФО за умови постійного обліку запасів (табл 1.). Визначити відповідні суми і відобразити в обліку наступні операції

Табл 1

№ п/п	Дата	Надходження			Вибуття			Залишок		
		К-ть, од.	Ціна од., грн.	Сума, грн	К-ть, од.	Ціна од., грн.	Сума, грн	К-ть, од.	Ціна од., грн.	Сума, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	01.04									
2	04.04									
3	08.04									
4	10.04									
5	11.04									
6	22.04									
7	25.04									
	30.04									

№ п/п	Дата	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума, грн.
			Дебет	Кредит	
1	2	3	4	5	6
1	04.04	Надійшли виробничі запаси від постачальника.			
2	04.04	Відображено в обліку податковий кредит з ПДВ.			
3	04.04	Перераховано постачальникові кошти за отримані запаси.			
4	08.04	Списано виробничі запаси на роботу допоміжного цеху			
5	10.04	Отримані виробничі запаси як внесок до Статутного капіталу.			
6	11.04	Списано виробничі запаси внаслідок безкоштовної передачі			
7	22.04	Отримані запаси внаслідок ліквідації виробничого обладнання			
8	25.04	Списано виробничі запаси на виготовлення об'єкта основних засобів (підрядним способом) продукції			

Тема 9. Облік необоротних активів

1. Сутність, класифікація та оцінка основних засобів
2. Організація обліку основних засобів.
3. Облік надходження основних засобів
4. Порядок нарахування та облік амортизації основних засобів.
5. Облік ремонтів основних засобів
6. Облік вибуття основних засобів
7. Інвентаризація основних засобів
8. Особливості обліку нематеріальних активів

Запитання для самостійного опрацювання:

Суть, види та відображення в обліку ремонтів основних засобів.

Оцінка та облік інтелектуальної власності.

Ключові терміни і поняття:

Актив, амортизація, вартість, що амортизується, залишкова вартість, зменшення корисності, інвентарний об'єкт, капітальні інвестиції, ліквідаційна вартість, методи амортизації, нематеріальний актив, необоротні активи, ноу-хау, основні засоби, первісна вартість, розробка нематеріального активу, товарний знак.

Запитання для контролю знань:

1. Сутність та класифікація основних засобів.
2. Оцінка основних засобів.
3. Документальне оформлення надходження та руху основних засобів.
4. Методи та облік амортизації необоротних активів.
5. Індксація, переоцінка та зменшення корисності основних засобів.
6. Визначення, визнання та класифікація нематеріальних активів.
7. Аналітичний і синтетичний облік нематеріальних активів.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
3. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
4. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>
7. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.

8. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

Основна література:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2001. – 672 с.
2. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
3. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
4. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
5. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
6. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
7. Кононова О.С. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
8. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
9. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
10. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Графік документообігу на підприємстві. Електронний журнал Головбух. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/7168-ne-sklali-grafk-dokumentoobgu-chehayte-nasldkv>.
2. Грачова Р.Є. Всі проведення. К. : Галицькі Контракти, 2006. – 448 с
3. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
4. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Мельник Р.О. Бухгалтерський облік за національними стандартами : підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 328 с.
5. Лень В. С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2006 – 696 с.
6. Омельницька З. Нематеріальні активи : документальне оформлення // «Бібліотека «Баланс». Практичне керівництво «Збірник первинних документів», – 2016. – №20. 112 с.
7. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит". 2010. № 8. С. 7-11.
8. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

ЗАДАЧІ

Задача 1. Первісна вартість виробничого устаткування – 50 000 грн. Підприємство прийняло рішення про використання цього устаткування протягом 10-ти років і встановило ліквідаційну вартість у розмірі 5 500 грн. розрахунковий обсяг роботи устаткування 2 655 000 одиниць. На першому році експлуатації обсяг виробництва оцінено в 350 000 одиниць, на другому році – 375 000 од., на третьому – 380 000 од., на четвертому – 300 000 од., на п'ятому – 250 000 од., на шостому – 235 000 од., на сьомому – 225 000 од., на восьмому – 175 000 од., на дев'ятому – 150 000 од., на десятому – 125 000 од. Обчислити щорічні суми амортизаційних відрахувань:

1. методом прямолінійного списання,
2. методом зменшення залишкової вартості,

3. методом прискороного зменшення залишкової вартості,
4. кумулятивним методом,
5. виробничим методом.

Задача 2.

Написати зміст операцій до наведених нижче проведеннь

№ п/п	Зміст операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1		10	15
2		30	31
3		63	31
4		15	63
5		92	13
6		23	13
7		13	10
8		286	10

Задача 3.

Визначити, які об'єкти належать до нематеріальних активів. Здійснити групування нематеріальних активів відповідно до класифікації, прийнятої у Плані рахунків (Таблиця 9.3.1).

Таблиця 9.3.1

Субрахунок рахунку 12	Об'єкт

Інформація для заповнення таблиці:

1. Плата за державну реєстрацію підприємства;
2. Право користування брокерським місцем на фондовій біржі;
3. Витрати по сертифікації нової продукції (отримано сертифікат);
4. Право на використання музичного твору;
5. Ліцензія на здійснення певних видів будівельних робіт;
6. Торговельний патент;
7. Ліцензія на здійснення торгівлі алкогольними напоями;
8. Право на користування майном;
9. Ноу-хау;
10. Дозвіл (право) на видобуток нафти;
11. Зарплата працівника бухгалтерії за розробку програми автоматизації бухгалтерського обліку;
12. Право на використання фірмового найменування;
13. Право використання протягом 5-ти років складського приміщення;
14. Витрати на виготовлення печатки і штампа підприємства;
15. Ліцензійна програма автоматизації бухгалтерського обліку «Парус»;
16. Запатентована технологія стерилізації молочних продуктів;
17. Оплачено витрати по навчанню персоналу роботі з програмою автоматизації виробництва.

Тема 10. Облік зобов'язань підприємства

1. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками:
  - 1.1. Теоретичні основи обліку розрахунків із постачальниками.
  - 1.2. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.
2. Облік коротко та довгострокових кредитів банку
  - 2.1. Організація обліку банківських кредитів на підприємстві
  - 2.2. Бухгалтерський облік кредитних операцій
3. Облік розрахунків з оплати праці та соціальних виплат на підприємстві
  - 3.1. Зміст, види та державне регулювання оплати праці
  - 3.2. Синтетичний і аналітичний облік нарахування заробітної плати та оподаткування ФОП. Види та облік утримань із заробітної плати.
  - 3.3. Види та облік інших виплат на підприємстві.

Запитання для самостійного опрацювання:

1. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями.
2. Види та облік інших виплат на підприємстві.

Ключові терміни і поняття:

Акцепт документів, види заробітної плати, військовий збір, довгострокові зобов'язання, єдиний соціальний внесок, заробітна плата, зобов'язання, зобов'язання за кредитом, оподаткування фонду оплати праці, підрядники, позовна давність, постачальники, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, процентна ставка, форми та системи оплати праці.

Запитання для контролю знань:

1. Умови визнання і класифікація довгострокових зобов'язань.
2. Умови визнання і класифікація поточних зобов'язань.
3. Облік зобов'язань за кредитами.
4. Облік розрахунків з постачальниками.
5. Облік зобов'язань пере державою.
6. Суть, форми та системи оплати праці.
7. Облік нарахування заробітної плати.
8. Оподаткування оплати праці.
9. Види та облік утримань із заробітної плати.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. [Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17)
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
3. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 р. № 108/95 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>
4. Інструкція по статистиці заробітної плати, затверджена наказом Державного Комітету статистики України від 13. 01. 2004 р. № 5 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>
6. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.

7. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.
8. Про затвердження порядку обчислення середньої заробітної плати, затверджене Постановою КМУ від 08.02.0995 №100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text>

Основна література:

1. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: Рута, 2001. 672 с.
2. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
3. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
4. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник. К.: Знання, 2010. 1072 с.
5. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
6. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
7. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
8. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
9. Сук Л. К. Фінансовий облік: Навчальний посібник 3-тє вид., переробл. і доповн. К: Знання, 2016. 663 с.
10. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
11. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-тє вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Бойчук Є.О. Банківський кредит в обліку підприємства. *Баланс-Агро*. 2012. №19. С. 22-25
2. Булат Г.В., Булка І.В. Вплив кредиторської заборгованості на фінансовий стан підприємств та проблеми її оптимізації. *Молодий вчений*. 2014. №7(10). С. 56–58.
3. Вишневецька В.А. Безпроцентна позика: податковий та бухгалтерський облік *Все про бухгалтерський облік*. 2013. №40. С. 14-20
4. Грачова Р.Є. Всі проведення. К. : Галицькі Контракти, 2006. – 448 с.
5. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
6. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Мельник Р.О. Бухгалтерський облік за національними стандартами : підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 328 с.
7. Лень В. С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2006 – 696 с.
8. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. *Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит"*. 2010. № 8. С. 7-11.
9. Ревизюк І.М., Калюга Є.В. Удосконалення обліку розрахунків із постачальниками. *Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси*. 2013. № 10(4). С. 185-190.
10. Шара Є.Ю., Соколовська-Гонтаренко І.Є. Фінансовий облік II : навч. посіб. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.

ЗАДАЧІ

Задача 1.

Підприємство «Озеро» 01.03 відкрило кредитну лінію на закупівлю МШП терміном на 2 місяці на загальну суму 360 000 під 25% річних. Протягом двох місяців банк оплачує рахунки постачальника. Відсотки за користування кредитом сплачуються у останні день користування кредитом. Підприємство не сплатило відсотки відповідно до умов договору. Пеня за протермінування платежу нараховується щодня в розмірі 32% річних. Відсотки сплачено 20.05. Відобразити в обліку наведені операції.

№	Зміст операції	Кореспондуючі рахунки		Сума
		Дебет	Кредит	
1	Перераховано банком аванс постачальнику			240000
2	Відображено ПДВ за фактом сплати авансу			
3	Отримано МШП від постачальника			
4	Відображено ПДВ за фактом отримання МШП			
5	Відображено взаємозалік заборгованостей			
6	Отримано останню партію МШП			
7	Відображено ПДВ			
8	Сплачено банком постачальнику за рахунок відкритої кредитної лінії			
9	Нараховано відсотки за користування кредитом			
10	Списано на фінансові результати нараховані відсотки			
11	Погашено банківський кредит			
12	Нараховано пеню за прострочення сплати відсотків			
13	Віднесено на фінансові результати нараховану пеню			
14	Сплачено пеню за прострочення платежів			

Задача 2.

№ п/п	Кореспондуючі рахунки		Зміст операції
	дебет	кредит	
1	521	311	
2	641	31	
3	523	521	
4	792	951	
5	684	311	

Задача 3.

Підприємство АБС на умовах передоплати закупило виробничі запаси на суму 6000 грн, в т.ч. ПДВ. Витрати на доставку 300 грн, в т.ч. ПДВ. Витрати на вантажно-розвантажувальні роботи, виконувані власними силами, з/п – 1000 грн, нарахування на з/п (ЄСВ) - ? Під час приймання виявлено нестачу з вини постачальника на суму 600 грн, в т.ч. ПДВ та виставлено претензію. Постачальник задовольнив претензію шляхом допоставки цінностей.

Тема 11. Облік доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства

1. Сутність, оцінка та класифікація доходів та витрат діяльності підприємства
2. Відображення інформації про доходи, витрати та фінансові результати на рахунках обліку

Ключові терміни і поняття:

Дохід, чистий дохід, оцінка доходів, види доходів підприємства, виробничі витрати, витрати, витрати від участі в капіталі, втрати, доходи від участі в капіталі, збиток, інвестиційні витрати, інвестиційні доходи, операційні витрати, операційні доходи, фінансові витрати, податок на прибуток, прибуток, фінансові доходи, фінансові результати.

Запитання для самостійного опрацювання:

1. Особливості визнання і класифікації витрат у міжнародній практиці ведення обліку.
2. Інформація про доходи підприємства, яка підлягає розкриттю у наказі Про облікову політику підприємства.
3. Розрахунок податку на прибуток.
4. Бухгалтерський облік податку на прибуток.

Запитання для контролю знань:

1. Види діяльності підприємства та доходи, які до них належать.
2. Суть, класифікація та визнання доходів підприємства.
3. Синтетичний та аналітичний облік доходів від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).
4. Суть, визнання та класифікація витрат.
5. Класифікація витрат за різними ознаками.
6. Синтетичний та аналітичний облік витрат від операційної діяльності.
7. Порядок формування та облік фінансових результатів.

Рекомендована література:

Нормативні акти:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 09.11.1999 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затв. наказом Мін. фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: затв. наказом Мін. фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток»: затв. наказом Мін. фінансів України від 28.12.2000 №353. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 р. жовтня 1999 р. № 39. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.

10. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 25 травня 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>.
11. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02 вересня 2014 р. № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text>.
12. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>

Основна література:

1. Бруханський Р.Ф. Бухгалтерський облік: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 480 с.
2. Давидюк Т.В., Манойленко О.В., Ломаченко Т.І., Резніченко А.В. Бухгалтерський облік : навч. посібник. Харків: Видавничий дім «Гельветика», 2016. 392 с.
3. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л. Фінансово-економічний словник: навчальний посібник.– К.: Знання, 2010. 1072 с.
4. Зарудна Н.Я., Кундеус О.М., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТАЙП, 2016. 283 с.
5. Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Н.Й. Бухгалтерський облік : у схемах і таблицях : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2017. 340 с.
6. Кононова О.Є. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. Дніпро: ДВНЗ ПДАБА, – Вена: Premier Publishing s.r.o. Vienna, 2018. 102 с.
7. Серпенінова Ю. С., Гольцова С. М., Макаренко І. О. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. С. Серпенінової. Суми : Університетська книга, 2015. 336 с.
8. Чацкіс Ю.Д., Гейер Е.С., Наумчук О.А., Власова І.О. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2011. 564 с.
9. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. 4-те вид., переробл і доповн. Київ : Знання, 2015. 572 с.

Додаткова література:

1. Графік документообігу на підприємстві. Електронний журнал Головбух. URL : <https://www.golovbukh.ua/article/7168-ne-sklali-grafk-dokumentoobgu-chekayte-nasldkv>.
2. Грачова Р.Є. Всі проведення. К. : Галицькі Контракти, 2006. – 448 с
2. Пархоменко В. Документальне забезпечення бухгалтерського обліку. Науково-практичний журнал "Бухгалтерський облік і аудит". 2010. № 8. С. 7-11.
3. Петрук О.М. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні: теорія, методологія, практика: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2006. 152 с.
4. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.
5. Сук Л. К. Фінансовий облік: Навчальний посібник 3-тє вид., переробл. і доповн. К: Знання, 2016. 663 с.
6. Шара Є.Ю., Соколовська-Гонтаренко І.Є. Фінансовий облік II : навч. посіб. К. : «Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.